

N Á V R H

na skrátene legislatívne konanie o vládnom návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Podľa § 89 ods. 1 zákona č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 350/1996 Z. z.“) *„Za mimoriadnych okolností, keď môže dôjsť k ohrozeniu základných ľudských práv a slobôd alebo bezpečnosti alebo ak hrozia štátu značné hospodárske škody, národná rada sa môže na návrh vlády uznieť na skrátanom legislatívnom konaní o návrhu zákona.“*

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa predkladá ako iniciatívny materiál, ktorého cieľom je upraviť podmienky ospravedlňovania neprítomnosti detí, ktoré plnia povinné predprimárne vzdelávanie, a žiakov na výchove a vzdelávaní tak, aby sa nezvyšovala administratívna záťaž detských lekárov ale zároveň nedochádzalo k nárastu absencie neprimeraným využívaním možnosti ospravedlnenia neprítomnosti na vyučovaní bez lekárskeho potvrdenia.

Hlavnými dôvodmi na schvaľovanie tohto návrhu v skrátanom legislatívnom konaní je urýchlená potreba nastavenia jasných, efektívnych a adresných pravidiel ospravedlňovania školskej dochádzky už na začiatku školského roka 2025/2026 tak, aby sa v čo najkratšom čase vytvorili predpoklady pre obmedzenie zneužívania možnosti ospravedlňovania neprítomnosti na vyučovaní bez lekárskeho potvrdenia. Naliehavosť potreby tohto riešenia vyplýva z toho, že už v počiatočnej fáze zanedbávania plnenia povinného predprimárneho vzdelávania a školskej dochádzky vzniká u dieťaťa alebo žiaka predpoklad k tomu, že školskú dochádzku ukončia predčasne.

Predčasné ukončenie školskej dochádzky znamená, že žiaci ukončia školskú dochádzku, pričom nezískajú stupeň vzdelania, resp. príslušné vedomosti a zručnosti, ktoré by im umožnili uplatniť sa trhu práce a začleniť sa do spoločnosti.

Osobitne závažný je tento problém pri kontrole zanedbávania plnenia povinného predprimárneho vzdelávania, keď deti v predškolskom veku nezískavajú primerané kognitívne a emocionálne podnety, hygienické a sociálne návyky, čo predstavuje výrazné faktory spôsobujúce predčasné ukončenie školskej dochádzky.

Predčasné ukončenie školskej dochádzky sa týka zhruba 14-tisíc žiakov ročne. Ide o jav, ktorý má negatívny vplyv tak na individuálnej, ako aj systémovej úrovni. Na individuálnej úrovni je tento jav spojený so značne zhoršenými vyhliadkami na trhu práce – priemerná nezamestnanosť osôb s predčasným ukončením školskej dochádzky vo veku 18-24 rokov sa v posledných desiatich rokoch pohybovala na úrovni 76,9 % (Eurostat, 2023); žiaci s predčasne ukončenou školskou dochádzkou majú až 12-krát vyššiu pravdepodobnosť, že budú nezamestnaní; prípadne budú pôsobiť v nízkopríjmových zamestnaniach. Na systémovej úrovni štát v dôsledku slabej zamestnanosti žiakov, ktorí školskú dochádzku ukončili predčasne prichádza odhadom o najmenej 50, 2 mil. eur ročne.

Podľa úpravy ospravedlňovania z dôvodu ochorenia účinnej do 31. mája 2024, deti plniace povinné predprimárne vzdelávanie nepotrebovali potvrdenie od lekára aj pri opakovaných ochoreniach nepresahujúcich 7 vyučovacích dní; žiaci pri opakovaných ochoreniach nepresahujúcich 5 pracovných dní.

Po nadobudnutí účinnosti vyššie uvedenej úpravy Štátna školská inšpekcia zaznamenala neprimerane vysoký nárast absencie žiakov z dôvodu ochorenia. Z tohto dôvodu sa zákonom č.

120/2024 Z. z. s účinnosťou od 1. júna 2024 upravili pravidlá ospravedlňovania neprítomnosti detí a žiakov na výchove a vzdelávaní z dôvodu ochorenia so zámerom obmedziť počet dní, ktoré môžu byť z dôvodu ochorenia ospravedlnené bez lekárskeho potvrdenia na 10 vyučovacích dní do mesiaca, ak ide o žiakov.

Pri úprave podmienok ospravedlňovania neprítomnosti detí a žiakov na výchove a vzdelávaní v rámci návrhu zákona sa vychádza z toho, že prísnejšie pravidlá ospravedlňovania majú zostať vo vzťahu ku školám, v ktorých je dlhodobo vysoká absencia, pričom v praxi ide najmä o školy, v ktorých sa výchova a vzdelávanie poskytuje deťom a žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Pokiaľ Slovenská republika nevykoná urýchlene kroky, ktoré smerujú k podpore plnenia povinnej školskej dochádzky a povinného predprimárneho vzdelávania nastavením efektívnych pravidiel ospravedlňovania absencie na vyučovaní, hrozí zvyšovanie predčasného ukončenia školskej dochádzky najmä detí zo sociálne znevýhodneného prostredia a tým aj výrazné prehĺbovanie sociálnych rozdielov, ktoré je spojené so značnými **hospodárskymi škodami**, čím je splnená jedna z materiálnych podmienok na skrátené legislatívne konanie.

V nadväznosti na vyššie uvedené skutočnosti, zanedbávaním plnenia povinnej školskej dochádzky a povinného predprimárneho vzdelávania v dôsledku zneužívania ospravedlňovania detí bez lekárskeho potvrdenia môže **dochádzať vo vzťahu k dotknutým deťom a žiakom k ohrozeniu práva na vzdelávanie a k ohrozeniu plnenia povinnej školskej dochádzky podľa čl. 42 ods. 1 Ústavy SR.**

Na základe uvedených skutočností je potrebné podľa § 89 ods. 1 zákona č. 350/1996 Z. z., **aby sa Národná rada Slovenskej republiky uzniesla na skrátenom legislatívnom konaní** o vládnom návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.